

MARIA BAWOLSKA

ur. 1928; Kazimierz Dolny

Miejsce i czas wydarzeń	Lublin, II wojna światowa
Słowa kluczowe	okupacja niemiecka, życie codzienne, Niemcy, żołnierze niemieccy

Wspomnienia z okupacji niemieckiej

Ja jeszcze pamiętam z początku wojny, to takie fragmentaryczne może wspomnienia, jak jeszcze byłam [w Lublinie] ten krótki okres dopóki nie zamknięto gimnazjum urszulanek, to już pamiętam wtedy Żydów i to tę inteligencję lubelską żydowską z tymi gwiazdami Dawida, zamiatających jakieś chodniki. To takie bardzo moje fragmentaryczne może dziecinne wspomnienia.

[Kiedy zobaczyłam pierwszych żołnierzy niemieckich?] Naprawdę nie pamiętam tego. Pewnie jak miałam zamiar zacząć chodzić do szkoły, ale jak to było, kiedy to było zupełnie nie pamiętam. To raczej w Lublinie ich widziałam. Bo tam [w Krężnicy] długo się nie widziało Niemców. No na pewno we wrześniu bo ja tam jakiś czas byłam bo niby chodziłam jakiś czas do tej szkoły. Ale nie pamiętam. To są takie fragmenty tylko tych moich wspomnień. Wiele się rzeczy zaciera, wiele spraw się zaciera, może nawet istotnych jakichś, ale...

[Jak pojawiły się wojska niemieckie] no to chyba to było przerażenie, bo wszyscy byli wtedy przecież w jakiś sposób zrozpaczeni, przerażeni. Te bombardowania, potem ta jakaś taka wielka niewiadoma, co dalej... jak to będzie. Później te zarządzenia niemieckie. Zamykanie szkół... getto, ci Żydzi. Najpierw te opaski, później przecież... Tak że to wszystko budziło taką grozę. To i dorośli chyba tak odczuwali, a dzieciom się to pewnie udzielało.

Data i miejsce nagrania	2005-12-04, Puławy
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski, Marcin Fedorowicz
Transkrypcja	Kinga Pijas
Redakcja	Maria Radek
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"